

BALTIJOS APLINKOS
FORUMO

VEIKLOS ATASKAITA 2020

SAUGOME GAMTĄ DRAUGE SU ŽMONĖMIS

WWW.BEF.LT

TURINYS

ĮGYVENDINTI PROJEKTAI	1
LIFE Magni Ducatus Acrola	2
Naturalit	6
Uniseco	9
Waterdrive	10
Gazelife	11
LIFE Fit for REACH	12
NonHazCity2	14
SustAgr	15
LIFE Ask REACH	16
CO2 Baltarusijoje	16
Visi 2020 m. įgyvendinti projektai	17
PASLAUGOS	21
KITOS INICIATYVOS	23
PARAMA IR SAVANORYSTĖ	31
POVEIKIS APLINKAI	33
FINANSINĖ ATASKAITA	36
KOLEKTYVO AKIMIRKOS	40

ĮGYVENDINTI PROJEKTAI

MELDINĖS NENDRINUOKĖS APSAUGA (LIFE MAGNI DUCATUS ACROLA)

2016-2023
LIETUVOJE IR
BALTARUSIJOJE
WWW.MELDINE.LT

Šie metai meldinėms nendrinukėms Lietuvoje buvo labai geri. Labiausiai džiugino jų gausa mūsų šalyje. Gamtininkai 2020 m. užfiksavo rekordinę šių retų paukščių populiaciją – 316 giedančių patinų. Tai yra didžiausias paukščių skaičius nuo tada kai buvo pradėti sistemingi šios rūšies tyrimai. Lyginant su praėjusiais metais, nacionalinė meldinės nendrinukės populiacija padidėjo beveik 84 proc.

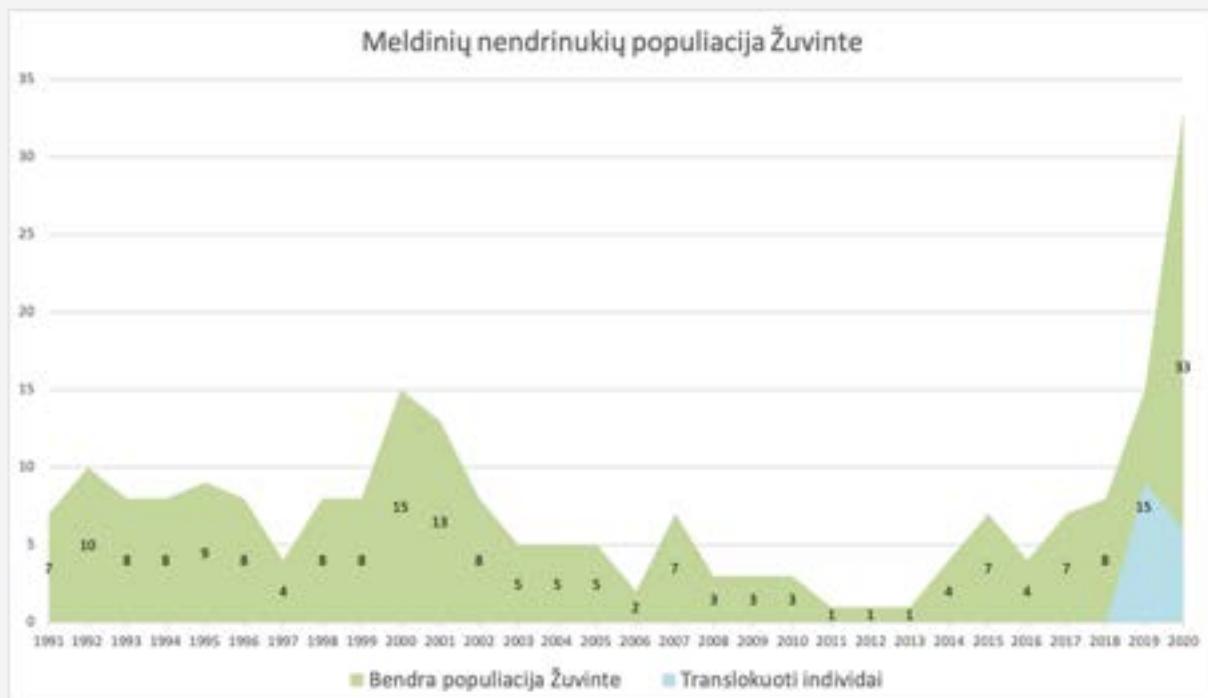

Šiame trumpame video filmuke apžvelgiami pirmieji meldinių nendrinukių perkėlimo rezultatai

Džiugina ir tai, kad absoliuti dauguma paukščių (86 proc.) renkasi teritorijas, deklaruotas specialioms agrarinės aplinkosaugos priemonėms – meldinės nendrinukės priemonėms „Esktensyvus šlapynių tvarkymas“ ar „Specifinių pievų tvarkymas“. Alkos polderyje, kur šiemet rasta daugiausiai paukščių, praktiškai visi paukščiai (99, 3 proc.) rinkosi agrarinės aplinkosaugos priemonių plotus. Šie rezultatai – tai įrodomas, kad gamtininkų ir ūkininkų bendros pastangos saugoti šį ypatingą paukštį ir jo namus atsiperka. Norisi dar ir dar kartą už tai padėkoti ūkininkams.

Žuvinto biosferos rezervate šiemet rasti 33 giedantys patinai. Tai yra taip pat istoriškai gausiausia šių retų paukščių populiacija šioje saugomoje teritorijoje. Ryškesnis populiacijos gausėjimas prasidėjo po sėkmingai 2018-2019 m. atlikto meldinių nendrinukų perkėlimo (translokacijos) iš Baltarusios į Lietuvą. Perkėlimo sėkmę ir šiemet liudijo į Žuvintą gržusiu perkeltu paukščių skaičius. Šiemet rasti grįžę 7 (14 %) prieš metus čia perkelti paukščiai ir dar trys 2018 metais atvežti paukščiai. Tai reiškia, kad pastarieji į Žuvintą grįžo jau antrus metus iš eilės. Tai yra didelis pasiekimas, kuriuo toliau seks mūsų užsienio kolegos.

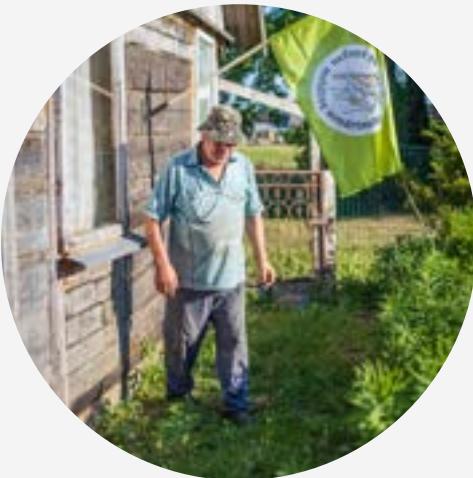

Taip pat norėtusi pasidžiaugti gamtininkų Lietuvos-Baltarusios pasienyje atrasta nauja meldinių nendrinukų buveine. Tai suteikia vilties, kad meldinės nendrinukės sugrįš ir į Aukštaitiją.

Plačiau skaitykite čia.

Pasidžiaugus situacija Lietuvoje, svarbu paminėti ir ne itin geras žinias apie situaciją kitose šalyse. Šiemet buvo ypatingai sausas pavasaris ir meldinių nendrinukų buveines daugelyje Europos šalių naikino nekontroliuojami gaisrai. Ugnis pasiglemžė apie 6000 ha Bebros (Biebžos) pelkės – svarbiausios meldinės nendrinukės perimvietės Lenkijoje. Baltarusijoje gaisrai suniokojo apie 3000 ha sparnuočio buveinių. Dar didesni nuostoliai Baltarusijoje nepatirti dėl mūsų projekto indėlio. Gaisrų pavyko išvengti svarbiausioje pasaulyje meldinių nendrinukų buveinėje – Zvaniec plekėje, nes gamtininkai panaudojo projekto metu įrengtą vandens reguliavimo sistemą, kuri maitino pelkę taip trūkstamu vandeniu. Ukrainoje tikslus gaisro suniokotas plotas nežinomas, bet ornitologai pranešė, kad ir ten nukentėjo nemaži buveinių plotai.

Simboliniu meldinių nendrinukų vėliavų iškėlimu pažymėjome Vaikų gynimo dieną

Tapome pirmuoju lietuvišku projektu, patekusiu į tarptautinių „Natura 2000“ apdovanojimų finalininkų gretas

Paaikėjo daugiau nei dvejus metus trukusio tarptautinio mokslinio tyrimo rezultatai

Gali būti, jog dalis meldinių nendrinukų atskiro į Nemuno deltą, Žuvintą, apleidę gaisrų suniokotas buveines. Tai paaikės vykdant ilgesnius tyrimus, stebint rūšies skaitlingumą ateinančiais metais. Jei ši hipotezė pasitvirtins, tai irgi bus labai gera ir vilties suteikianti žinia – vadinas paukščiai gali perskristi gana tolimus atstumus ieškodami sau tinkamų buveinių. Tačiau tuo pačiu tokie perskridimai parodytų, jog tinkamų buveinių nendrinukėms reikia ieškoti perskrendant net kelis šimtus kilometrų. O tai dar kartą patvirtintų, jog mūsų saugomos meldinių nendrinukų perimvietės yra ypatingai svarbios.

Taip pat smagu pasidžiaugti, kad mūsų projekto rezultatai pripažįstami jvairiuose apdovanojimuose. Didžiuojamės, kad meldinės nendrinukės apsaugos projektas šiemet pateko tarp geriausių Europos gamtosaugos iniciatyvų. Jis tapo pirmu lietuvišku projektu, patekusiu į tarptautinių „Natura 2000“ apdovanojimų finalininkų gretas. Projektas pretendavo į geriausio titulą kategorijoje, kuri akcentuoja projekto naudą vietas bendruomenei – jos socialiniam ir ekonominiam gerbūviui. Nors galiausiai nugalėjo piemenavimo skatinimo projektas iš Ispanijos, labai džiaugiamės šiuo įvertinimu.

Apdovanojimuose pastebėta buvo ir kita šio projekto veikla – mūsų sukurta žaidimų apie gamtą platforma vaikams gamtosreindzeris.lt. Jaunujų gamtos reindžerių platforma tapo finalininkė skaitmeninių sprendimų konkurse „Naujasis knygnešys 2020“ ir gavo specialų paskatinimo prizą.

Taip pat smagu, kad mūsų pasiekimais kaip niekad gausiai šiemet dalinosi Europos Komisija.

Šiemet tradiciškai lankėme ūkininkus, kurių laukuose meldinės nendrinukės peri. Simboliniu meldinių nendrinukų vėliavų iškėlimu pažymėjome Vaikų gynimo dieną.

Šiemet taip pat buvo tēsiams buveinių atkūrimo darbai tiek Lietuvoje, tiek Baltarusijoje. Lietuvoje – Kliošių kraštovaizdžio draustinyje (Tyruose). Žuvinto biosferos rezervate ir Apvardų ežero apylinkėse vyko krūmų ir nendrių šalinimas. Šybos polderyje buvo baigtas įrengti vandens reguliavimo šliuzas. Baltarusijoje, Servieč ir Zvaniec pelkėse šienautos nendrės (300 ha ir 500 ha teritorijose atitinkamai), atkurtas vandens lygis. Zvaniec pelkėje šiemet taip pat baigėme įrengti pažintinį taką, kuriame – daugybė interaktyvių elementų. Gaila, kad dėl pandemijos, tako atidarymą teko nukelti. Tuo tarpu Dokudovskoe pelkėje (73 ha teritorijoje) pradėjome išbandyti naują technologiją – viksvų séjimą ekspluatuotame durpyne. Šiuos darbus tēsime kitais metais.

2020 m. paaikėjo daugiau nei dvejus metus trukusio tarptautinio mokslinio tyrimo rezultatai, kurio metu nustatyta, jog lietuviškos meldinės nendrinukės žiemoja toliau nei manyta – Senegale pailsi, bet traukia gilyn į Afriką ir įsikuria Malyje. Šie maži, ne daugiau kaip šaukštelišis cukraus sveriantys, paukšteliai nuskrenda 7000-8000 km į vieną pusę, o pavasarį gržta į savo gimtinę.

Plačiau apie tai čia.

2020 m. taip pat žengėme pirmyn plėtoti domi biomasės perdirbimo cecho veiklą Drevernoje. Šiais metais galiausiai pavyko ištobulinti patį gamybos procesą taip, kad sugebėtume gauti aukščiausios kokybės granules. Tiekiame granules nuolatiniam klientui į Skandinaviją, išsiuntėme bandomąsias partijas į kitas Europos šalis, granulių pardavėme ir Lietuvoje. Kaip ir kasmet, biomasę granulėms gaminti surinkome iš ūkininkų, savo laukuose saugančių meldinę nendrinuke.

**ŠIEMET IŠLEIDOME LEIDINI
APIE MELDINIŲ
NENDRINUKIŲ KLAUSYMĄ.
TAD KVIEČIAME ATRASTI
LAIKO, ATVYKTI Į NEMUNO
DELTA IR PASIDŽIAUGTI
NUOSTABIOMIS MELDINĖS
NENDRINUUKĖS GIESMĖMIS.**

NATURALIT - NATURA 2000 TINKLO VALDYMO OPTIMIZAVIMAS LIETUVOJE (LIFE IP PAF-NATURALIT)

2018-2027 LIETUVOJE
WWW.NATURALIT.LT

Pirmaji į rezultatą orientuota agrarinės aplinkosaugos priemonė

2020 m. pristatėme pirmąją novatorišką į rezultatą orientuotą agrarinės aplinkosaugos priemonę, skirtą išsaugoti gausiai žydičias natūralias pievas. Dvidešimt septyni ūkininkai bus pirmaisiais, kurie savo valdomuose beveik trijuose šimtuose hektarų išbandys šią naują priemonę, paremtą geriausia Europos agrarinės aplinkosaugos patirtimi.

Šios priemonės išskirtinumas yra tai, jog ūkininkai bus skatinami ne už nustatytyų reikalavimų jvykdymą (pavyzdžiu, šienavimą po liepos 15 d.), o už pasiektus rezultatus – t.y. pagerintą gamtinę būklę. Atrinkti ūkininkai gaus indikatorinių rūšių sąrašą, pagal kurį patys vertins, kaip kinta jų pievų gamtinė jvairovė. Vertinimą atliks ir botanikai. Jei ši priemonė pasiteisins, ateityje ji bus tesiama ir joje galés dalyvauti platesnis ratas ūkininkų.

Festivaliai gamtoje

Labai gaila, bet 2020 m. dėl COVID-19 nejvyko trys mūsų organizuojami festivaliai gamtoje – „Vidur girių“, „Vidur ežerų“ ir „Miško burtai“. Tikimės, kad kitais metais ir vėl susitiksime gamtoje.

Gyvulininkystė saugomose teritorijose

„Naturalit“ projekte, siekiant paskatinti gyvulininkystę saugomose teritorijose ir taip išlaikyti vertingas atviras buveines buvo intensyviai dirbama tiek su vietiniais ūkininkais, tiek su sklypų savininkais, kuriuose numatytos gamtotvarkinės priemonės. Metų pradžioje buvo surengtas verslumo ir rinkodaros seminaras Aukštaitijos ir Dzūkijos nacionalinių parkų ūkininkams.

Birželio 2 d. Aukštaitijoje moderniai atgijo karvių plukdymo tradicija – dešimt Angus galvijų specialiai pagamintu plaustu buvo nuplukdyti į Pabiržės pusiasalį, kur praleido visą vasarą ganydamiesi ir tokiu būdu padėdami atkurti vertingas EB svarbos pievų ir miškapievių buveines. Taip pat kitose projekto teritorijose, Ginučių ąžuolyne bei Grūdos upės slėnyje, buvo aktyviai bendraujama su sklypų savininkais, siekiant dalj jų išpirkti ar pasirašyti bendradarbiavimo sutartis dėl gamtotvarkos darbų vykdymo.

Saugomų teritorijų produkto ženklas

Rinkitės produktus ir paslaugas iš saugomų teritorijų!

Siekdami padėti mažam vietiniams verslui saugomose teritorijose, mes toliau plėtojome saugomų teritorijų produkto ženklą, jį viešinome ir dirbome su šį ženklą turinčiais produktais gamintojais ir paslaugų teikėjais. 2020 m. kartu su Valstybine saugomų teritorijų tarnyba parengėme supaprastintą ženklo suteikimo tvarką. Tikime, kad tai sumažins biurokratiją ir padidins vietinių norą sertifikuoti savo gaminius saugomų teritorijų produkto ženklui.

2020 m. organizavome du seminarus Saugomų teritorijų produkto ženklą turintiems smulkiesiems verslininkams. Abiejuose seminaruose gilinome žinias rinkodaros srityse, tačiau taip pat diskutavome apie aplinkai draugiško verslo subtilybes, ieškojome partnerystės galimybių, dalinomės geraja patirtimi, kol dar buvo galimybė – lankėme vieni kitus. Ženklo turėtojams taip pat pagaminome suvenyrus, kurie padės jiems viešinti savo produkciją ir patį ženklą – priuostes, vėliavas ir pažymėjimus.

2020 m. dar intensyviau dirbome su šio ženklo viešinimu. Galiausiai baigėme rinkti ir į gamtoje.org svetainę sudėjome informaciją apie visus 177 sertifikuotus ženklo tiekėjus. Kviečiame rinktis unikalius produktus! Publikavimas šioje svetainėje itin didelės naudos duos tiems tiekėjams, kurie iki šiol internetinėje erdvėje iš vis nebuvo aptinkami. Taip pat su savanorės Godos pagalba baigėme rengti leidinj-katalogą, kuriame taip pat sudėti visi ženklo turėtojai ir juų produktai bei paslaugos. Dabar surasti viską vienoje vietoje bus itin paprasta. Šiemet taip pat organizavome dvi temines viešinimo akcijas – Vėlinių ir Kalėdų metu. Džiugu, kad jos susilaukė nemažai žiniasklaidos ir visuomenės dėmesio. Šiemet taip pat sukūrėme net tris video reportažus su išsamiais straipsniais apie tris išskirtines istorijas iš skirtingu saugomų teritorijų. Peržiūrėkite jas – tikra jkvėpimo ir pozityvumo bomba!

Savo krašto pašaukti etnografinę sodybą Jkūrė gudiškoje Dzūkijoje – Dieveniškėse

03/11/2020 | Rita G. | Istorijos

Žvelgiant į Lietuvos žemėlapį ne vienam akis užkliūva už unikalios kilpos – žemės lopinėlio, tarsi dirbtinai atrėžto nuo Baltarusijos ir priskirto Lietuvali. Tai – Dieveniškės ... [read more](#)

Saugomoje teritorijoje verslą pradėjęs vilnietai: pabuvus čia norisi eiliuoti

09/09/2020 | Rita G. | Istorijos

Buvusių vilniečių Mindaugo ir Vitos Balčiūnų šeima jau ketvirtus metus gyvena greta Anykščių regioninio parko esančiame Padvarninkų kaime. Verslą ir vadybą studijavęs, daugiau nei 20 ... [read more](#)

Ūkis Žemaitijoje: seserų ir kaimynų bendrystėje gimstantys ekologiški produktai ir paslaugos

05/08/2020 | Rita G. | Istorijos

Žemaitijos nacionaliniame parke, Visvainių kaime, kiek atokiau nuo polisautojų itin megiamuo Platelių ežero, yra įsikūręs nedidelis šeimos verslas – ekologinis – biodinaminis ūkis „Miško sodai“. ... [read more](#)

UNISECO - AGROEKOLOGINIŲ ŽEMĖS ŪKIO SISTEMŲ TVARUMO PAŽINIMAS IR GERINIMAS EUROPOS SĄJUNGOJE

2018-2021 LIETUVOJE
IR 16 EUROPOS ŠALIŲ
[WWW.UNISECO-
PROJECT.EU](http://WWW.UNISECO-PROJECT.EU)

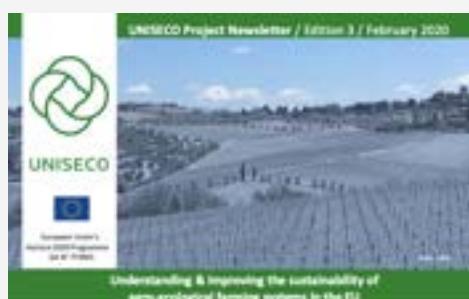
Projekto rezultatus apibendrinome
projekto istorijoje

Tai tarptautinis mokslinės programos HORIZON 2020 projektas, vykdomas kartu su partneriais iš 16 Europos šalių. Šio projekto pagrindinis tikslas - sustiprinti Europos Sąjungos ūkininkavimo tvarumą, remiantis agroekologinio ūkininkavimo strategijomis. Lietuvoje šio tiklo siekiame tirdami, kaip pieno ir sūrio ūkiams išlaikyti ekstensyvią ganymo praktiką, tačiau išlikti konkurencingiems rinkoje, neintensyvinant ūkininkavimo praktikos.

Šiais metais siekdami šio tiklo, dalyvavome Vytauto Didžiojo Universiteto Žemės ūkio akademijoje organizuotame renginyje „Miestas be pesticidų“. Renginyje diskutavome apie agroekologiją ir pilietines iniciatyvas.

Taip pat bendradarbiaujant su projekto patariamaja grupe ir kitomis suinteresuotomis šalimis tēsėme mūsų tyrimo problemos analizę ir diskutavome apie agroekologijos strategiją, kuri paskatintų ūkius taikyti agroekologines praktikas. Susitikimų metu aptarėme ir šiuo metu taikomas politines ir rinkos priemones bei jų efektyvumą, skatinant agroekologijos plėtrą. Remiantis šiomis diskusijomis pasiūlėme ir kelias novatoriškas priemones ir įtraukiant suinteresuotas šalis vertinome ir diskutavome, kokios priemonės efektyviausiai skatintu ūkius taikyti agroekologines praktikas, mažinti savo neigiamą poveikį aplinkai ir kurti viešasias gėrybes.

Šio projekto metu taip pat tēsėme komunikaciją apie projekto problematiką, eiga ir pasiekus rezultatus socialiniuose tinkluose bei UNISECO projekto naujienlaiškiuose.

WATERDRIVE - KAIMO PLÉTRA IR VANDENS APSAUGA BALTIJOS JŪROS REGIONE

2019-2024 LIETUVOJE
IR 19 ŠALIŲ
PARTNERIU
[WWW.WATER-
DRIVE.EU](http://WWW.WATER-
DRIVE.EU)

Apie mūsų veiklas taip pat rašėme
projekto naujienlaiškiuose

WATERDRIVE tai tarptautinės INTERREG Baltijos jūros programos projektas, kurį Baltijos aplinkos forumas įgyvendina kartu su 19 partnerių iš 9 Baltijos jūros regiono šalių.

Projekto pagrindinis tikslas – gerinti vandens išteklių valdymo praktiką Baltijos jūros regione, skatinat bendradarbiavimą tarp vietos valdžios, kaimo bendruomenių ir kitų suinteresuotujų šalių. Taip siekiama sumažinti ypač dėl ūkinės veiklos į vandens telkinius patenkančių maisto medžiagų kiekį, dėl kurių vyksta eutrofifikacijos procesai, kenčia vandens telkinių kokybė ir vandens ekosistemos. Lietuvoje Baltijos aplinkos forumas siekia skatinti tarpsektorinį bendradarbiavimą mažinant taršą Žuvinto biosferos rezervato teritorijoje ir jo apylinkėse.

Šiais metais buvo toliau vykdomi susitikimai ir konsultacijos su jvairiomis suinteresuotomis šalimis bei ekspertais, bendraujama su Dovinės baseino savivaldybėmis, Žemės ūkio ir Aplinkos ministerijų atstovais. Taip pat vyko susitikimas su ūkininkais, ūkininkaujančiais Dovinės upės baseine. Susitikimo metu diskutavome apie vandens taršą iš žemės ūkio bei agrarinės aplinkosaugos priemones, padedančias ūkininkams mažinti savo poveikį vandens telkiniams.

Visus metus vykdėme vandens kokybės matavimus Dovinės baseine, aktyviai ieškojome būdų mažinti vandens taršą, gerinti vandens valdymą ir užtikrinti Žuvinto biosferos rezervato apsaugą. **Plačiau skaitykite čia.**

GRAZELIFE - EKOSISTEMINIŲ PASLAUGŲ, BIOĮVAIROVĖS IR KRAŠTOVAIZDŽIO GERINIMAS GANANT GYVULIUS

**2019-2021 LIETUVOJE
IR 5 ŠALYSE
PARTNERĖSE
WWW.GRAZELIFE.COM**

GRAZELIFE tai LIFE programos parengiamasis projektas, kurio pagrindinis tikslas pagerinti sąlygas naminių, laukinių ir pusiau laukinių gyvulių ganymui, tam, kad būtų sumažinta gaisro rizika, palaikoma ekosistemų sveikata, pagerintas prisitaikymas prie klimato kaitos, gerinama ekosisteminių paslaugų ir bioįvairovės būklė bei sumažinti konfliktai tarp žmonių ir laukinės gamtos.

Šiais metais toliau bendrovome su intensyviai ir ekstensyviai ganančiais bei šienaujančiais ūkininkais ir rinkome informaciją apie jų tvarkomas teritorijas skirtinguose dirvožemiu tipoose. Taip pat buvo svarbu ir įdomu išgirsti su ganymu ir šienavimu susijusią ūkininkų patirtį. Taip pat kalbinome jvairių sričių ekspertus apie skirtinį pievų tvarkymo būdų poveikį bioįvairovei ir Kaimo plėtros programos priemonių efektyvumą.

Pasitelkdami palydovines nuotraukas analizavome augalijos struktūrą. Vėliau aplankėme ūkininkų gnomas pievas ir rinkome duomenis apie augalijos jvairovę.

LIFE FIT FOR REACH - PAVOJINGŲ CHEMINIŲ MEDŽIAĞŲ PAKEITIMO ĮGYVENDINIMAS LIETUVOS, LATVIJOS IR ESTIJOS MAŽOSE/VIDUTINĖSE IR PRAMONĖS ĮMONĖSE

2015-2020
LIETUVOJE,
LATVIJOJE, ESTIJOJE
WWW.FITREACH.EU/L
T

Či galite susipažinti su išsamia projekto ataskaita visuomenei

2020 m. baigėsi projektas „LIFE Fit for REACH“, kuris buvo bendrai finansuojamas Europos aplinkos LIFE programos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos vyriausybių bei 15 projekto partnerių. Įgyvendinome daug sékmingų pavojingų cheminių medžiagų pakeitimų, sumažinome tokius medžiagų naudojimą ir sukūrėme puikias prieladas Baltijos regiono įmonėms savarankiškai įgyvendinti cheminį medžiagų pakeitimą pasinaudojant projekto sukurtais rezultatais. Šio išsamaus ir didelio projekto metu parengėme daug naudingų ataskaitų, leidinių ir informacinės medžiagos. Visą projekto metu išleistą medžiagą rasite projekto puslapyje.

Pagalba įmonėms

Nuo pat projekto pradžios projekte dalyvavo šešios įmonės iš skirtinėjų pramonės šakų iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Beveik visas jos – vienos iš rankos lyderių savo sektoriuose. Įmonės prisijungė prie projekto, turėdamos ambicingus tikslus sumažinti pavojingų medžiagų naudojimą ir emisijas. Kiekviena įmonė su projekto specialistų pagalba savarankiškai ieškojo sprendimų, kadangi gamybos procesai ir naudojamos medžiagos labai skyrėsi. Cheminių medžiagų pakeitimus paieškos užtruko iki pat projekto pabaigos, kadangi buvo ieškoma tinkamiausia alternatyvų, vėliau jos testuojamos ir diegimosi į gamybą.

DDaugiau nei 80 įmonių Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje gavo projekto ekspertų konsultacijas aktualiomis cheminių medžiagų valdymo temomis. Jie taip pat sulaukė ekspertų pagalbos įvairiais cheminių medžiagų rizikos valdymo klausimais, pvz., rengiant ar tobulinant cheminių medžiagų inventorių, dėl saugos duomenų lapų kokybės ir pan. Bendradarbiavimo metu įgytos žinios leis įmonėms ne tik efektyviau pirkti, tvarkyti ir naudoti pavojingas chemines medžiagas naudojantis sukurtais įrankiais, bet ir užtikrinti saugesnę darbo aplinką savo darbuotojams. Be to, kai kurios įmonės gavo finasinę paramą pavojingoms medžiagoms išgyvendinti, pakeisti ar sumažinti jų naudojamus kiekius.

Siekiant didinti įmonių informuotumą apie žaliuosius pirkimus, ekologinius ženklus, aplinkosauginius teiginius ir tinkamą jų naudojimą, minėti klausimai buvo įtraukti į daugumos susitikimų su įmonėmis ir cheminių medžiagų valdymo seminarų darbotvarkę

Bendradarbiavimas ir dalinimasis patirtimi

Bendradarbiavimas su skirtingomis suinteresuotujų šalių grupėmis buvo neatsiejama viso projekto dalis ir lėmė jo sėkmę. Tai akivaizdu ne tik iš projekto komandos, susidedančios iš NVO, įmonių, valstybės institucijų, universitetų, mokslinių tyrimų organizacijų, įmonių, bet ir iš įvairių suinteresuotujų šalių aktyvaus įsitraukimo į diskusijase viso projekto metu.

Apskritojo stalo susitikimų ir tarptautinių renginių metu mūsų ekspertai aptarė įvairias projekto iššūkius ir rezultatus su beveik 400 verslo sektorius, valstybės institucijų, taip pat nacionalinių ir tarptautinių tiek valstybinių, tiek ir nevyriausybinių organizacijų atstovais.

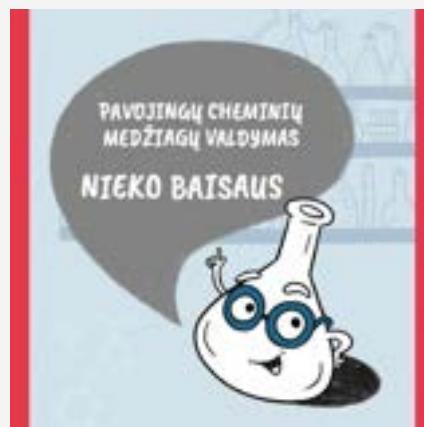
Glaudus bendradarbiavimas su chemines medžiagas naudojančiomis įmonėmis padėjo parengti svarbias išvadas, kurios pateiktos nacionalinės politikos formuotojams ir ,tikimės, padės efektyviau užtikrinti teisės aktų įgyvendinimą. Dvylika nacionalinių ir trys tarptautiniai renginiai buvo skirti bendradarbiavimui su sprendimų priemėjais ir kompetentingomis institucijomis, dirbančiomis įvairiais REACH įgyvendinimo aspektais.

Po penkerių projekto metų ekspertai suformulavo išsamias rekomendacijas dėl teisės aktų laikymosi bei cheminių medžiagų rizikos valdymo ir kompetencijų tobulinimo. Šias rekomendacijas galima rasti mūsų projekto svetainėje.

Projekto komanda suorganizavo seminarus ir mokymus daugiau nei 3000 įmonių atstovų, siekdama skatinti pakeitimų ir pagerinti cheminių medžiagų rizikos valdymą. Dalis įgyvendintų atvejų buvo paviešinti, kad įkvėptų kitas įmonės. Kai kurie mokymai buvo surengti bendradarbiaujant su verslo asociacijomis, siekiant padidinti projekto žinomumą.

Siekiant pasidalinti projekto patirtimi apie pakeitimų įgyvendinimą įmonėse keli pakeitimo atvejai bus išsamiai aprašyti ir paskelbti tarptautiniame pakeitimo palaikymo portale Subsportplus, kuris prieinamas visoje Europoje. Tai dar labiau įprasmina mūsų nuveiktą darbą, kai siekiama, kad kuo daugiau įmonių pakeistų pavojingas medžiagas saugesnėmis alternatyvomis, veiktu atsakingiau ir darniau.

**PROJEKTO METU IŠLEISTA
GAUSYBĖ LEIDINIŲ
(WWW.FITREACH.EU/LT).
TARP JŪ IR ŽAISMINGA
KOMIKSŲ KNYGELE
„PAVOJINGŲ CHEMINIŲ
MEDŽIAGŲ VALDYMAS -
NIEKO BAISAUS“**

NONHAZCITY 2 - NONHAZCITY PATIRTIES PRITAIKYMAS MIESTUOSE: PRIVAČIU IR PROFESIONALIU NAUDOTOJU GEBĖJIMŲ STIPRINIMAS CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ NAUDOJIMO MAŽINIME IR RIZIKOS VALDYME

**2019-2021 LIETUVOJE,
IR ŠALYSE
PARTNERĖSE
WWW.PAGALVOK.LT**

Projekto metu siekiama sukauptą patirtį paskleisti plačiau ir įtraukti įvairias šalių savivaldybes.

Šiais metais pradėta kurti internetinė mokymų platforma, kurioj savivaldybių bei kitų perkančiųjų organizacijų specialistai galės savarankiškai įguti žinių apie atsakingą cheminių medžiagų valdymą ir vykdyti žaliuosius viešuosius pirkimus.

Informacinė medžiaga

Či galite susipažinti su išsamiu leidiniu apie plastiką

„NonHazCity2“ metu tėsiama visuomenę informuojanti veikla. Įvairūs straipsniai nuolatos papildo svetainę www.pagalvok.lt. Ji 2020 m. buvo atnaujinta ir tapo dar patogesne lankytojams. Aktyviai informacija dalinamas FB puslapyje „Pagalvok, kai perki“. Per šiuos metus taip pat pristatėme ir naują išsamų leidininką apie plastiką ir jo žalą. Taip pat pradėjome ruošti kitamet pasirodysiantį specialų namų gida, kuris padės identifikuoti ir atsisakyti pavojingų cheminių medžiagų namuose.

Antra vieta projekto konkurse

Šiemet projektas sulaukė ir tarptautinio dėmesio. Jis buvo nominuotas „Interreg“ 30-mečio projektų konkurse. Projektas „NonHazCity“ tapo konkurso finalininku ir galų gale užėmė antrają vietą.

SUSTAGR - DARNUS IR SVEIKAS ŪKININKAVIMAS

2019-2020 LIETUVOJE IR ŠALYSE PARTNERĖSE

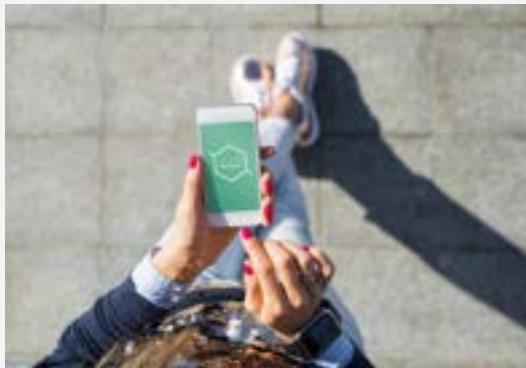
Ūkininkavimo produkcija – neatsiejama kiekvienos šalies. Daugybė metų ūkinėje veikloje naudojami pesticidai kelia didžiulį nerimą visose Europos šalyse, tarp jų – ir Lietuvoje. VDU Žemės ūkio akademijoje pristatyta fotografijų paroda – „Miestas be pesticidų“. Tai vaizdinis pasakojimas apie pirmajį pasaulyje miestą visiškai atsisakius pesticidų, kuris, tikimasi, taps pavyzdžiu ir Lietuvai.

Paroda pristatyta įgyvendinant projektą „SustAgr“, kuriuo siekiama pradėti glaudesnį Baltijos šalių ir Šiaurės šalių nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimą, stiprinant NVO balsą ir pabrėžiant tvarų ūkininkavimą bei atsakingą požiūrį į pesticidų naudojimą, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką. Parodos demonstravimą rėmė Šiaurės ministrų tarybos biuras Latvijoje.

Projekto įgyvendinimo metu taip pat organizuotos dirbtuvės, kuriose pasidalinta požiūriu ir pesticidų naudojimo situaciją bendradarbiaujančiose šalyse. Taip pat paruošta informacija ūkininkams bei kitiem suinteresuotiemems asmenims apie jų teisę ir pareigą saugoti aplinką ir žmonių sveikatą.

LIFE ASKREACH - VARTOTOJŲ ĮGALINIMAS NAUDOTIS REACH TEISE GAUTI INFORMACIJĄ APIE CHEMINES MEDŽIAGAS GAMINIUOSE PASITELKIANT IT PRIEMONES

**2017-2022 LIETUVОJE
IR ŠALYSE
PARTNERÉSE
WWW.ASKREACH.EU**

Keturiolikoje ES šalių, LIFE projekto partnerių pradėjo veikti speciali skenavimo programėlė „Scan4Chem“. Kuri padeda išsiaiškinti ar gaminiuose yra labai didelj susirūpinimą keliančių medžiagų. Ši programėlė išversta ir į lietuvių kalbą, ji taip pat išbandoma ir Lietuvoje. Šiuo metu kaupiamas ir pildomas duomenų bazė. Didžiulj indėlį į programėlés sėkmę gali įnešti ir vartotojai tiesiog skanuodami gaminių brūkšninius kodus ir siųsdami užklausas prekių pardavėjams ir gamintojams.

Programėlė lietuvių kalba prieinama visiems „App Store“ ir „Google Play“ naudotojams. Tereikia parsisiuisti „Scan4Chem“ programėlę ir skenuoti, skenuoti, skenuoti. Jei skenuojamo daikto duomenų bazėje dar nėra – vos keliais paspaudimas galima užpildyti užklausą gamintojui bei tiekėjui. Jie, remiantis ES eisés aktais (REACH reglamento 33 st raipsniu), privalės jums atsakyti, jei pavojingų medžiagų Jame.

Tikimasi, kad tiek su vartotojų, tiek su įmonių pagalba, programėlės duomenų bazė įtrauks didžiąją dalį rinkos ir taps puikiu tausojančio vartojimo įrankiu, kuris paskatins įmones peržiūrėti savo assortimentą ir išsiaiškinti su tiekėjais, ar gaminiuose yra labai didelj susirūpinimą keliančių medžiagų. Kitamet startuos intensyvesnis darbas su įmonėmis – jos bus kviečiamos prisijungti prie šios iniciatyvos ir aktyviai dalyvauti duomenų abzés kūrime.

SUPRASTI, MATUOTI IR SUMAŽINTI CO2 PĖDSAKĄ BALΤARUSIJOJE

**2020-2021 LIETUVОJE
IR BALΤARUSIJOJE**

Projektą vykdo Baltijos aplinkos forumas ir Baltarusijos organizacija „Ecoproject“ Partnership. Projektu siekiama gilinti Baltarusijos jaunimo žinias apie aplinkosaugą, ypač susijusias su klimato kaita, nes šalyje vis dar trūksta į aplinkosaugą orientuotų žmonių ir aplinkos apsaugos iniciatyvų. Suorganizuoti 3 nuotoliniai seminarai visuomenei, jaunimui apie darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimą ir klimato kaitą. Dalyviai susipažino su klimato kaitos mažinimo galimybėms, mokėsi pamatuoti savo poveikį ir dalinosi idėjomis kaip sumažinti savo poveikį aplinkai.

Baltijos aplinkos forumas projekto dalyviams ne tik pravedė teorinius seminarus, diskusijas, bet ir papasakojo apie savo patirtį mažinant biuro ekloginj pėdsaką, surengė virtualų turą po aplinkai draugiškai renovuotą savo biurą.

VISI 2020 M. ĮGYVENDINTI PROJEKTAI

*šiame stulpelyje rašomas bendras visų projekte dalyvaujančių partnerių biudžetas.

Trukmė	Bendras biudžetas*	Finansuoja	Pavadinimas	Partneriai/vykdytojai	Projekto svetainė
2015-2020	4 458 762 EUR	LIFE programa, Lietuvos Respublika, Latvijos Respublika, Estijos Respublika ir projekto partneriai	Pavojingų cheminių medžiagų pakeitimo įgyvendinimas Lietuvos, Latvijos ir Estijos mažose/vidutinėse ir pramonės įmonėse (LIFE FitForREACH)	Baltijos aplinkos forumas Estijoje (Projekto koordinatorius), Baltijos aplinkos forumas Lietuvoje, KTU Aplinkos inžinerijos institutas, Aplinkos apsaugos politikos centras, UAB Marijampolės pieno konservai, JSC Vakaru Metalgama, Baltijos aplinkos forumas Latvijoje, REACH pagalbos tarnyba Lietuvoje, REACH pagalbos tarnyba Latvijoje, REACH pagalbos tarnyba Estijoje, Hendrikson & Ko OÜ, Ecodesign competence centre, TENACHEM, Ltd., Henkel Makroflex AS, Epokate OÜ, Mayeri Industries AS	http://fitreach.eu/lt
2016-2023	4 097 038 EUR	LIFE programa, Lietuvos Respublika ir projekto partneriai	Meldinei nendrinukei tinkamų kertinių buveinių tinklo formavimas siekiant užtikrinti ilgalaikej jos apsaugą Lietuvoje (LIFE MagniDucatusAcrola)	Baltijos aplinkos forumas (Projekto koordinatorius) , Kretingos miškų urėdija, Žuvinto biosferos rezervato direkcija, Nacionalinio mokslininkų ir gamintojų susivienijimas „Baltarusijos nacionalinės moksly akademijos mokslinis-praktinis gamtiniių išteklių centras”	https://www.meldine.lt/
2018-2027	17 000 044 EUR	LIFE programa, Lietuvos Respublika	NATURA 2000 tinklo valdymo optimizavimas Lietuvoje	Aplinkos projektų valdymo agentūra (projekto koordinatorius), Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcija, Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direkcija, Žemaitijos nacionalinio parko direkcija, Baltijos aplinkos forumas, VDU žemės ūkio akademija, VĮ Valstybinių miškų urėdija	https://naturalit.lt
2018-2021	4 925 146 EUR	Europos Sąjungos H2020 programa (Nr. 773901)	Agroekologinių žemės ūkio sistemų tvarumo pažinimas ir gerinimas Europos Sąjungoje (UNISECO)	Johann Heinrich von Thünen-Institut Bundesforschungsinstitut für Ländliche Räume, Consiglio per la Ricerca in Agricoltura e l'Analisi dell'Economia Agraria,	www.uniseco-project.eu

				Agricultural University of Athens, Universität für Bodenkultur Wien, The James Hutton Institute, The University Court of the University of Aberdeen, Institut Supérieur d'Agriculture Rhône Alpes, Baltijos Vides Forumas, Baltijos aplinkos Forumas, Forschungsinstitut für biologischen Landbau Stiftung, Leonardo Environmental Technologies, Luonnonvarakeskus, Sveriges Lantbruksuniversitet, Gestion Ambiental de Navarra, Asociatia WWF Programul Dunare Carpati Romania, Ustav Zemedelske Ekonomiky a Informaci. European Landowners Organization, Bioinstitut	
2019-2021	2 711 587 EUR	Europos regioninės plėtros fondas Baltijos jūros regiono Interreg programa, Lietuvos respublika ir projekto partneriai	Kaimo plėtra ir vandens apsauga Baltijos jūros regione (WATERDRIVE)	Švedijos žemės ūkio moksly universitetas (SLU), Pietų Baltijos jūros vandens regionas/ Kalmaro apskrities administracinė valdyba, Švedijos Žemės ūkio valdyba, Vesterviko savivaldybė, Väj Baltijos aplinkos Forumas, Gamtos išteklių institutas (LUKE), Suomija, Suomijos aplinkos institutas (SYKE), Pietų Suomijos ProAgria, Suomijos leuku drenažo asociacija, Stokholmo aplinkos institutas Taline, Jelgavos Savivaldybė, Latvijos gyvybės moksly ir technologijų institutas, Sejunga "Ūkininkų parlamentas", Žemės ūkio konsultavimo tarnyba Brvinove, Europos regioninis ekohidrologijos centras, PhenoHorizon, Šležvigo-Holštėino žemės ūkio, aplinkos ir kaimo vietovių valstybinė agentūra, SEGES, Baltijos jūros veiksmų grupė – BSAG, Sankt Peterburgo Šiaurės vokanų žemės ūkio ekonomikos tyrimų institutas, Sankt Peterburgo	

				Federalinio agroinžinerijos moksly centro departamentas: Žemės ūkio inžinerijos ir aplinkosaugos institutas, Gurjevsko rajono administracija	
2019-2021	833 325 EUR	Europos Sajungos LIFE programos ir projekto partneriai	Ekosisteminių paslaugų bioįvaizdžio gerinimas ganant gyvulius (GRAZELIFE)	Rewilding Europe (Nyderlandai), ARK Nature (Nyderlandai), La Korunjos universitetas (Ispanija), Leipcigo universitetas (Vokietija), Rewilding Ukraine (UA), Rewilding Rhodope Foundation (BG), VšĮ Baltijos aplinkos Forumas (LT)	
2019-2021	171 042 EUR	2014-2020 metų Europos Sajungos fondų investicijų veiksmų programa	Aplinkosaugos srities NVO dalyvavimo viešojo valdymo procesuose stiprinimas	Asociacija "Aplinkosaugos koalicija", VšĮ Baltijos aplinkos forumas, Gamtos apsaugos asociacija "Baltijos vilkas", Lietuvos entomologų draugija	
2019-2021	1 107 175 EUR	Europos regioninės plėtros fondas Baltijos jūros regiono Interreg programa, Lietuvos respublika ir projekto partneriai	„NonHazCity“ patirties pritaikymas miestuose: privačių ir profesionalių naudotojų gebėjimų stiprinimas cheminių medžiagų naudojimo mažinime ir rizikos valdyme (NonHazCity2)	Riga city, Baltic Environmental Forum Latvia, VšĮ Baltijos aplinkos forumas, Gdańsk Water Utilities Ltd., City of Västerås, Pärnu City Government, Baltic Environmental Forum Estonia, Baltic Environmental Forum Germany, Turku University of Applied Sciences, Association Polish Forum ISO 14000, Saint-Petersburg State University of Aerospace Instrumentation, Ecological union	http://pagalvolk.lt/
2019-2020	13 110 EUR	Šiaurės Ministrų Taryba	Darnus ir sveikas ūkininkavimas (SustAgr)	Ecodesign Competence Centre (LV), The Danish Ecological Council (DK), Estonian Green Movement (EE), VšĮ Baltijos aplinkos forumas (LT)	
2020-2021	56 789 EUR	Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programa	Suprasti, matuoti ir sumažinti CO2 pėdsaką Baltarusijoje	VšĮ Baltijos aplinkos forumas (LT) ir „Ecoproject“ Partnership“ (BY)	

---

	*-atkreipame dėmesį, kad Šiame stulpelyje rašomas bendras visų projekte dalyvaujančių partnerių biudžetas				
--	--	--	--	--	--

PASLAUGOS

PASLAUGOS VISUOMENEI, VERSLUI IR VALSTYBĖS INSTITUCIJOMS

Žalieji pirkimai. Šiais metais baigėme Žaliųjų pirkimų seminarų ciklą valstybinėms ir savivaldybių institucijoms. Mokymai sulaukė didžiulio susidomėjimo. Taip pat aktyviai dalyvavome Žaliųjų pirkimų politikos formavime.

Tarptautinės konsultacijos. Šiemet toliau konsultavome Albanijoje veikiančias institucijas ir organizacijas dėl gamtos apsaugos sektoriaus pritaikymo ES aplinkosaugos politikai.

Konsultaciniai seminarai. Vedėme jvairius konsultacinius seminarus. Pavyzdžiui, apie cheminių medžiagų valdymą Autogamintojų ir importuotojų asociacijos nariams; apie tvarumą UAB „Orkla Care“ darbuotojams bei „Telia Global Service Lithuania“ ir pan. Su mokslo bendruomene ir nevyriausybinių organizacijų atstovais diskutavome apie Baltijos jūros taršos problemas.

Pažintis su šikšnosparniais. Praėjusią vasarą kartu su Pavilnių ir Verkių regioninių parkų direkcija suorganizavo renginį vilniečiams „Šikšnosparnių naktis“. Šjkart šikšnosparnių ieškojome ir apie juos šnekučiavomės Verkių parke ir jo prieigose, tačiau šikšnosparnių mėgiamų vietų galima rasti ir toliau nuo miestų. Jei esate su šikšnosparniais norėtumėte susipažinti kažkiek artimiau, mes tokią pažintį galime jums suorganizuoti.

NPP plano rengimas. Aktyviai dalyvavome 2021 -2030 m. Nacionalinės Pažangos Plano (NPP) rengime. Drauge su Aplinkosaugos koalicija teikėme pastabas, pasiūlymus, dalyvavome svarstymuose, analizavome NPP suderinamumą su ES Žaliojo kurso strateginiais dokumentais ir Ateities ekonomikos DNR planu. Į daugelį pastabų dėl NPP atsižvelgta.

Mentorystė. Mūsų atstovė Audronė Alijošiutė-Paulauskienė dalyvavo „ClimateLaunchpad Lithuania“ žiuri ir padėjo išrinkti tvariausias, klimatui draugiškiausias verslo idėjas.

Naujos partnerystės. Drauge su Arménijos NVO „Innovative Solutions for Sustainable Development of Communities“ („Inovatyvūs sprendimai darniai visuomenei“) vystėme projektą aplinkosauginės demokratijos ir aplinkosauginio sąmoningumo didinimo tema.

KITOS INICIATYVOS

PUNIOS ŠILO JUDÉJIMAS

WWW.PUNIOSSILAS.LT

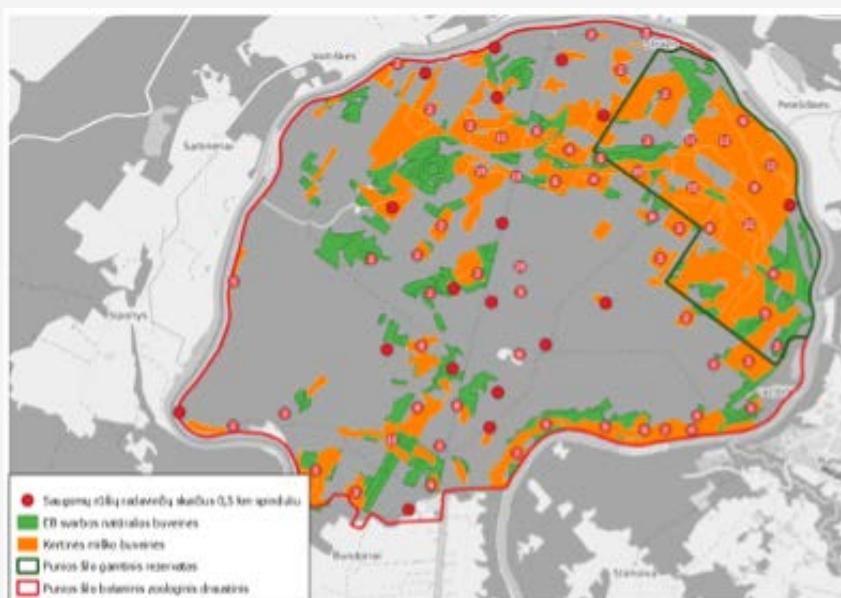
Drauge su teatro režisieriumi Gintaru Varnu ir daugybe visuomenės atstovų bei gamtininkų nuo 2019 m. stojome ginti Punios šilo ir darbus tęsēme 2020 m.

Kodėl to reikėjo?

Nes Punios šilą išgelbėti gali tik rezervatas, o jo plėtra buvo sustabdyta.

Šiuo metu tik nedidelė Punios šilo rezervato dalis (456,94 ha) turi rezervato statusą. Kita dalis (2249,39 ha) yra botaninis-zoologinis draustinis. Deja, draustinio statusas nėra pakankamas seno miško apsaugai, nes leidžia jvairaus pobūdžio kirtimus, kurie skurdina mišką, trikdo jo ekologinį balansą, užkerta kelią sengirės rūsių plitimui ar atsikūrimui.

Draustinyje taip pat leidžiama ir vykdoma intensyvi medžioklė, kuri trikdo natūralų ekologinį rūsių balansą ir natūralius gamtos procesus. Esamas rezervatas užima nedidelę teritoriją ir yra per mažas norint išlaikyti pilnavertę sengirę. Rezervato statusas tiap pat užtikrintų ilgalaike šio miško masyvo apsaugą, nes statuso naujas ministras negali taip lengvai pakeisti.

Suprasdama Punios šilo svarbą ir matydamas gamtinių vertybių nykimą, 2017 m. lapkritį Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba pradėjo Punios šilo rezervato plėtros procesą. Buvo pasamdyta įmonė, kuri parengė planavimo dokumentą, buvo atliktas derinimas su visuomenė.

2019 m liepos 12 d., tą pačią dieną, kai priesaiką šaliai davė naujai išrinktas prezidentas Gitanas Nausėda, aplinkos ministras K. Mažeika Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai pavedė stabdyti beveik prieš dvejus metus pradėtą Punios šilo rezervato plėtros procesą. Buvome pasipiktinę tokiu nepagrįstu, nemotyvuotu ministro pavedimu, keliančiu grėsmę vertingiausiai Lietuvos sengirei, ir émémés aktyvių veiksmų tai sustabdyti.

Ką darėme?

Telkėme visuomenę, kuriai rūpi Lietuvos miškų išsaugojimas:

- Parengėme atvirą laišką Prezidentui, kurį pasirašė 100 žymiausių kultūros ir meno atstovų, visuomenininkų, juos informavome apie procesą.
- Parengėme atvirą laišką, kurį pasirašė žymiausi Lietuvos mokslininkai, gamtininkai ir juos informavome apie procesą.
- Parengėme atvirą laišką, prašantį stabdyti kirtimus, kurį pasirašyti galėjo visi norintys.
- Pritaikėme dviejų buvusių Prezidentų paramą – Valdo Adamkaus ir Vytauto Landsbergio.
- Organizavome viešus renginius – debatus, ekskursijas, pasiskymus.
- Užtikrinome nuolatinį žiniasklaidos dėmesį leisdami pranešimus žiniasklaidai (20), suorganizavę spaudos konferenciją, rengdami straipsnius (3) ir nuolat komunikuodami socialinėse emdijose.
- Paskelbėme paramos rinkimo akciją teismo išlaidoms padengti.
- Kūrėme įvairius video apie Punios šilą, vyskstantį procesą.
- Skaitėme pranešimus Prezidentūroje, Seime ir apie problemą nuolat informavome politikus.
- Su kitais miškus ginančiais judėjimais organizavome bendrus protestus, rengėmės didžiuliam protestui „Maršas už gamtą“, kuris dėl COVID-19 neįvyko.

Émémés teisinių priemonių:

- Inicijavome peticiją, kurią pasirašė beveik 15 000 žmonių. Ją įteikėme Peticių komisijai.
- Rengėme daugybę raštų įvairioms institucijoms tiek dėl rezervato plėtros stanbdymo, tiek dėl kirtimų, tiek dėl Europos savarbos buveinių nykimo Punios šile.
- Gindami viešajį interesą kreipėmės į teismą, dalyvavome dviejuose posėdžiuose.

**ESAME BE GALO DĘKINGI,
KAD SULAUKĖME DIDELIO
VISUOMENĖ PALAIKYMO –
TIEK MORALINIO, TIEK
FINANSINIO. SURINKOME
7068 EUR PER VISĄ
PARAMOS RINKIMO
KAMPANIJĄ. TAI – DIDESNĖ
SUMA, NEI MUMS REIKĖJO
(ŽR. FINANSINĘ ATASKAITĄ).
LIKUTIS KOL KAS DAR
LAIKOMAS REZERVE IKI TOL,
KOL BUS PILNAI BAIGTAS
REZERVATO PLÉTROS
PROCESAS.**

Nepaisant to, naujas rezervato plétros procesas dar tik prasidėjo ir dar nėra aiškūs visi siūlomi sprendiniai. Didžiausią nerimą mums kelia šie aspektai: kaip bus tvarkomasi šile esančiuose taip vadinamuose genetiniuose medynuose. Šiuose beveik 300 ha plotą užimančiuose kvartaluose yra tveriamos gyvūnus sulaikančios tvoros, pjaunami medžiai kankorėžiu surinkimui ir šalinami „neperspektyvūs“ medžiai tam, kad medžių rikiuotės būtų tolygios ir jvairiaamžės. Tai – savotiška medžių koncentracijos stovykla, kuri, mūsų nuomone, yra atgyvenusi ir Punios šilo ekosistemai nieko gero neduoda.

Puiku, jog visuomenė galés lankytis didžiojoje Punios šilo teritorijoje, tačiau kyla klausimas, kaip bus užtikrintas lankytojų srautų valdymas, kad gyvūnai nebūtų trikdomi jiems jautriausiais periodais. Perintiems ir vaikus auginantiems paukščiams ar vestuvės šokantiems žvėrimis jų ramybę trikdanti žmogaus veikla gali būti pražūtinga.

Taigi, mes rezervarto steigimo procesą toliau akylai seksime ir dėsime visas pastangas, kad vertingiausia Lietuvos sengirė būtų išsaugota ateities kartoms. Palaikykite mus ir toliau. Tik šio palaikymo dėka, mes jau esame žengę didelį žingsnį pirmyn.

Taip pat reikia pasidžiaugti, kad Punios šilo istorija tapo visuomenei plačiai žinoma ir prisidėjo prie aktyvių diskusijų apie miškų valdymą, politiką ir miškų ateitį. Mes šiose diskusijose taip pat aktyviai dalyvaujame, esame įtraukti rengiant nacionalinį susitarimą dėl miškų.

Kviečiame pasižiūrėti:

Žymanto Morkvėno kalbą
apie aplinkosaugos
skaudulius Seime

Žymanto Morkvėno kalbą
apie besikeičiantį
visuomenės požiūrį į mišką
Prezidentūroje

Žymanto Morkvėno kalbą
apie ideologines
gamtosaugos kryžkelės
Santaros-Šviesos suvažavime

GAMTOSAUGOS ADVOKACIJA

2020 metais buvome pakankamai aktyvūs jgyvendindami kitas advokacijos iniciatyvas.

- Teikėme savo pastabas Aplinkos ministerijai dėl Medžioklės taisyklių pakeitimo. Nepritarėme dėl:
  - medžioklinių prožektorių naudojimo;
  - viliojimo naudojant iki 100 kg masalo;
  - žuvlesių paukščių reguliavimo (medžiojimo);
  - medžioklės tamšiu paros metu su šunimis medžiojant invazinius gyvūnus;
  - barsukų medžioklės sezono prailginimo;
  - barsukų medžioklės su šunimis jų žiemos miego laikotarpiu;
  - bebrų medžiojimo termino pratešimo;
  - kai kurių ančių ir žąsų medžiojimo;
  - žvérių viliojimo greta saugomų teritorijų, miškų.

Rezultatas: daliai siūlymų buvo nepritarta. **Plačiau.**

- Stojome ginti Žuvinto biosferos rezervato gamtos Drauge su kitomis organizacijomis oficialiais raštais ir vieša komunikacija pasisakėme prieš Vyriausybės patvirtintus naujus Žuvinto biosferos rezervato nuostatus, kuriais seniausioje šalies saugomoje teritorijoje įteisinamas neatsakingas ir moksliniai pagrindais nepagrįstas gamtos turų naudojimas. Šie nuostatai patvirtino privilegiją j mažai kontroliuojamą žvejybą ir uogavimą dar negirdėtam skaičiui – beveik tūkstančiui gyventojų.

Rezultatas: naujai išrinkta Vyriausybė pakeitė šiuos nuostatus. **Plačiau.**

Klausimas, dėl kurio vyko balsavimas:
Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (Nr. XISP-5005); dėl priitarimo po pateikimo (dokumento tekstas, susiję dokumentai, detalė informacija)

Balsavimo rezultatas: **NEPRITARTA**

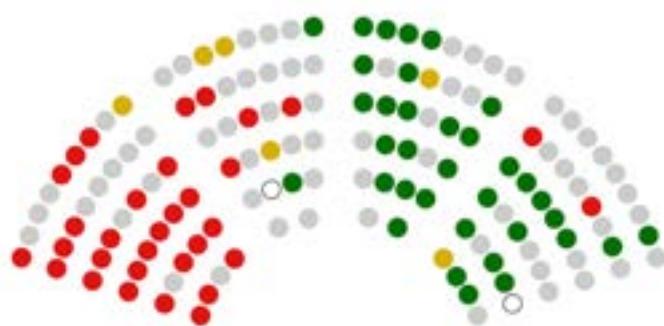
Už 35

Susilankė 6 Prieš 32

Ameninės balsavimo rezultatai salėje

Ameninės balsavimo rezultatai lentelėje

Frakcijų balsavimo rezultatai lentelėje

- Nepritarėme Vilkų sumedžiojimo kvotos didinimui
- Pasisakėme už tai, kad reiktų iš esmės peržiūrėti viko populiacijos reguliavimą taikant platesnį ekosisteminį požiūrį. Tikėtina, jog jo nauda ekosistemai yra gerokai didesnė nei išmokamos kompensacijos už padarytą žalą ūkininkams. Ūkininkų ir vilko konfliktą siūlėme spręsti: a) sąžiningai kompensuojant padarytą žalą, b) eliminuoti tik tuos individus, kurie nuolat daro žalą ir tą darbą patikėti profesionalams, o ne visai medžioklių bendruomenei, c) skatinti prevencinių priemonių taikymą (pvz., nekompensuoti padarytos žalos, jei ūkininkas nesiémė jokių prevencinių priemonių).

Rezultatas: palikta galioti padidinta kvota. **Plačiau.**

- Kreipėmės į aplinkos ministeriją ir AB „Orlen Lietuva“ dėl nepasirengimo spręsti naftos išsiliejimo ir jos poveikio gamtais problemos.

„Orlen Lietuva“ priklausančiame Būtingės terminale iš pakrovimo plūduro išsiliejus naftos produktų žaliaivai, kreipėmės į politikus ir pačią įmonę. Tai – jau ne pirma nelaimė Būtingėje ir, juolab, Baltijos jūroje. Galima pasidžiaugti, kad šiuo konkretiu atveju išsiliejimas nebuvo didelis, pakrantės zona ir naftos terminalas buvo nuolat stebimi užtikrinant jūrų eismo ir aplinkos apsaugą. AB „Orlen Lietuva“ teigimu, situacija buvo visiškai suvaldyta Visgi, iki šiol neturime duomenų apie nuo naftos nuketėjusius paukščius, kurie tokiu nelaimių atveju nukenčia labiausiai. Raštu raginome bendrovę ir politikus geriau pasirengti panašioms galimoms nelaimėms ateityje, užtikrinti kompensacines priemones ir kt.

Rezultatas: inicijuotas dialogas tarp ministerijos, gamtininkų ir „Orlen Lietuva“, gautas pažadas peržiūrėti tokį nelaimių likvidavimo tvarką. **Plačiau.**

TRAKŲ RAJONE – DIRBTINĖ SALA ŽUVĖDROMS

Drauge su „Colgate“ vykdėme akciją, kurios rezultatas – Trakuose esančiame Totoriškių ežere įrengta dirbtinė salaupinėms žuvėdroms. Žuvėdros pastaruoju metu vis sunkiau randa tinkamų vietų perėti ir dėl to nyksta, todėl tikimės, kad ši sala taps naujais namais šiemems retiemis paukščiams.

Upinės žuvėdros peri upėse ar ežeruose susidarančiose salose, tačiau šiu buveinių labai trūksta – neprižiūrimos jos užželia krūmais. Tokiose buveinėse taip pat yra didelė lizdų paskandinimo rizika dėl valdens dinamikos. Dirbtinės salos – viena iš priemonių sukurti naujus namus šiemems paukščiams. Ji pradėta vis plačiau taikyti jvairiose šalyse. Nemažą žalą perinčioms žuvėdroms daro ir neatsakingas žmonių elgesys. Lankydamiesi prie upių žmonės kartais net to nežinodami išbando perinčius paukščius, o be priežiūros palikti lizdai tampa lengvai prieinami plėšrūnams. Dėl to įrenginėdami dirbtinę žuvėdrų salą Trakuose, ją patraukėme toliau nuo kranto, kad žuvėdros jaustysi saugios.

Nors dirbtines salas žuvėdroms pastaraisiais metais įrenginėja tiek gamtininkai Lietuvoje, tiek užsienyje, jų įrengimas yra subtilus procesas, reikalaujantis detalesnių tyrinėjimų. „Lietuvos ornitologų draugija ir kitos organizacijos šiuo metu išbando jvairias salų įrengimo technologijas – gamina tiek metalines, tiek medines konstrukcijas, galvoja jvairias priemones jauniklių apsaugai, testuoja jvairias plaustų įrengimo vietas. Vienais atvejais žuvėdros įsikuria, kitais – ne. Mes tikimės, kad ši mūsų sala prisidės prie dirbtinių salų technologijos ištobulinimo. Jei kitą sezoną žuvėdrų nesulauksime, bandysime plaustą perkelti į kitą vietą, galbūt – išbandyti kitą inkaravimo technologiją ar atliliki kitus patobulinimus. Bent jau antys mūsų dirbtine sala liko sužavėtos – vos įleidus salą į ežerą jos ten įsikurė.

Prašome žmonių nuo dirbtinių žuvėdrų salų laikytis atokiau, ypač – šiltuoju metų laiku, kai ten turėtų įsikurti žuvėdros. Džiaugtis žuvėdromis labai kviečiame. Tai – nuostabus, grakštus paukštis. Galite pasimokyti atskirti žuvėdras nuo žymiai dažniau sutinkamų kirų. Visgi, gerbkime žuvėdrų privatumą, jų mažilių saugumą ir jas stebékime su žiūronais nuo kranto.

Dirbtinę žuvėdrų salą įrengėme bendradarbiaudami su „Colgate“. Anksčiau visuomenė balsavo ir rinkosi vieną iš gamtosauginių iniciatyvų, kurią parems „Colgate“ – vertingų pievų atkūrimą ar paukščių apsaugai svarbią iniciatyvą. Viešame balsavime nedideliu skirtumu (51 % ir 49 %) laimėjė iniciatyva, kuria norima padėti paukščiams. Nutarėme tikslinę paramą panaudoti dirbtinės salos žuvėdroms įrengimui.

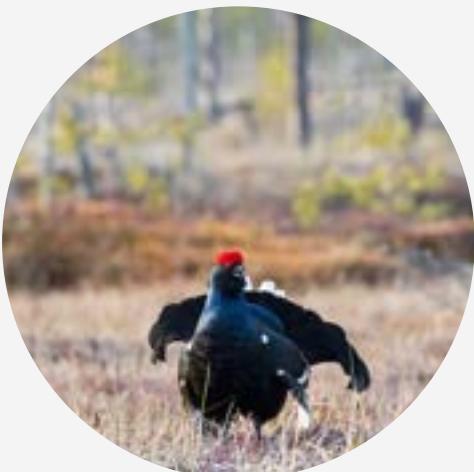
KURTINIŲ TUOKVIETĖS ATKŪRIMAS TĘSIASI

Ši vasara buvo intensyvi visokiausiais nuotykiiais, kad vos spėjė suktis. Visgi, norisi prisiminti ir pasidžiaugti tuo, kad tradiciškai kartu su „Dundulio“ vyrais rinkome gėles ir puoselėtą didžiausią Lietuvoje teterinų vestuvių aikštelię. Tam kad aikštеле neužaugtų ir teterinų vestuvės klestėtų, mažinome viržių sąžalynus. Na, o iš nuskabytų viržių žiedų „Dundulio“ vyrai virė puikū viržinj alų. „Šiemet vestuvių šokių aikšteliés darbus pradedant griaudéjantis dangaus dundulis, o nulijęs lengvas lietus sužadino žiedą iš savo savo nektaro. Rudenį ragavome šj Dundulio griausmą. Manome, kad tai yra puikus sugyvenimo su gamta pavyzdys.

Apie teterinų tuoktuves ir kodėl
svarbu skabysti viržius

PARAMA IR SAVANORYSTĖ

PAREMK BALTIIJOS APLINKOS FORUMO VEIKLĄ

Baltijos aplinkos forumas saugo gamtą su žmonėms. Drauge tai daryti kur kas lengviau.

Daugelis mūsų iniciatyvų, saugančių gamtą bei skatinančių žmogaus asmeninę patirtį (jsibuvimą) joje, negalėtų gyvuoti be visuomenės paramos. Padék mums palaikyti esamas ir įgyvendinti naujas idėjas.

Remdamas mūsų veiklą tu bent dalele prisidėsi prie šių veiklų:

- Veiklų, skatinančių žmogaus jsibūvimą (potyrį neskubant, pažstant) gamtoje. Tokių veiklų pavyzdys – festivaliai gamtoje „Vidur girių“, „Miško burtai“, „Vidur ežerų“.
- Miškų išsaugojimo ateities kartoms.
- Padėsi saugoti globaliai nykstančią meldinę nendrinukę.
- Prisidėsi prie visuomenės informavimo apie pavojingas medžiagas kasdieniuose produktuose.
- Prisidėsi prie naujų leidinių apie gamtą gimimo.

Gali remti ir konkrečią tave dominančią veiklą.

REMTI

Skirk 1,2 proc. paramą

2020 m. iš 1,2 proc. GPM gavome 902,55 eur. paramos. Lyginant su 2019 m., surinktos paramos suma praktiškai nepakito.

Ją skyrėme Punios šilo kampanijai bei aplinkosauginiam švietimui ir veikloms, skatinančioms vaikų potyrius gamtoje.

2021 m. tėsime aktyvią veiklą miškų išsaugojimo srityje, taip pat – aplinkosauginame švietime. Surinktą paramą skirsime šioms veikloms stiprinti.

Savanorystė padedant saugoti gamtą

Suteikiame galimybę motyvuotiems žmonėms prisijungti ir drauge saugoti gamtą.

Jei tu degi entuziazmu ir noru, o gamtos apsauga tau – viena svarbiausių sričių, esi laukiamas pas mus.

Ypatingai daug šiemet mums padėjo savanoriai Eigirdas ir Goda. Eigirdas daug talkino su Punios šilo kampanija, o Goda – su saugomu teritorijų produkto ženklo viešinimu.

POVEIKIS APLINKAI

BEF CO₂ IR ATLIEKŲ PĒDSAKAS 2020 M.

Sugeneruotos atliekos

2020 metais apytiksliai pusę darbo laiko vyravo darbo iš namų režimas. Tai atsispindi ir biure sugeneruotų atliekų kiekyje. 2019m atliekų kiekis siekė 343kg , o 2020m tik 87kg. Tai beveik 4 kartus mažesnis atliekų kiekis, kurio reikšmingiausia priežastis - padažnėjės darbas iš namų ir po pirmojo karantino. Stiklas ir nerūšiuotos atliekos sudarė apytiksliai po 30% bendro atliekų kieko, o popierius 25%. Likusių 13% sudarė plastikas.

Transportas

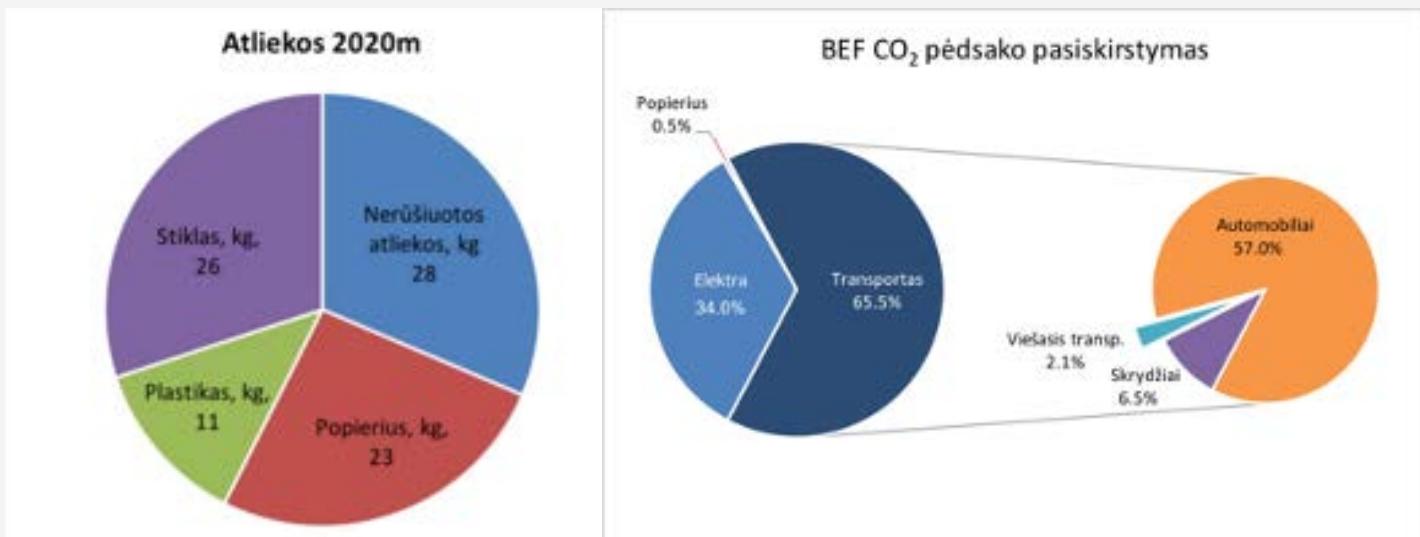
2020 metai buvo negausūs kelionėmis dėl visiems suprantamų priežasčių, bet tai turėjo savo privalumų – ženkliai, net apie 55% sumažinome CO₂ pēdsaką susijusį su transportu. Ypatingai sumažėjus skrydžių, net 88% sumažėjo ir mūsų skrydžių pēdsakas. Tiesa, kelionių automobiliais vis dar liko, bet keliavome trečdaliu mažiau. 50% mažiau keliavome ir traukiniais/ autobusais bei taxi, nes didelę dalį susitikimų rengėme nuotoliniu būdu, kas leido ženkliai sumažinti savo pēdsaką. Sumoje, savo su transportu susijusį CO₂ pēdsaką sumažinome stulbinančiais 55%.

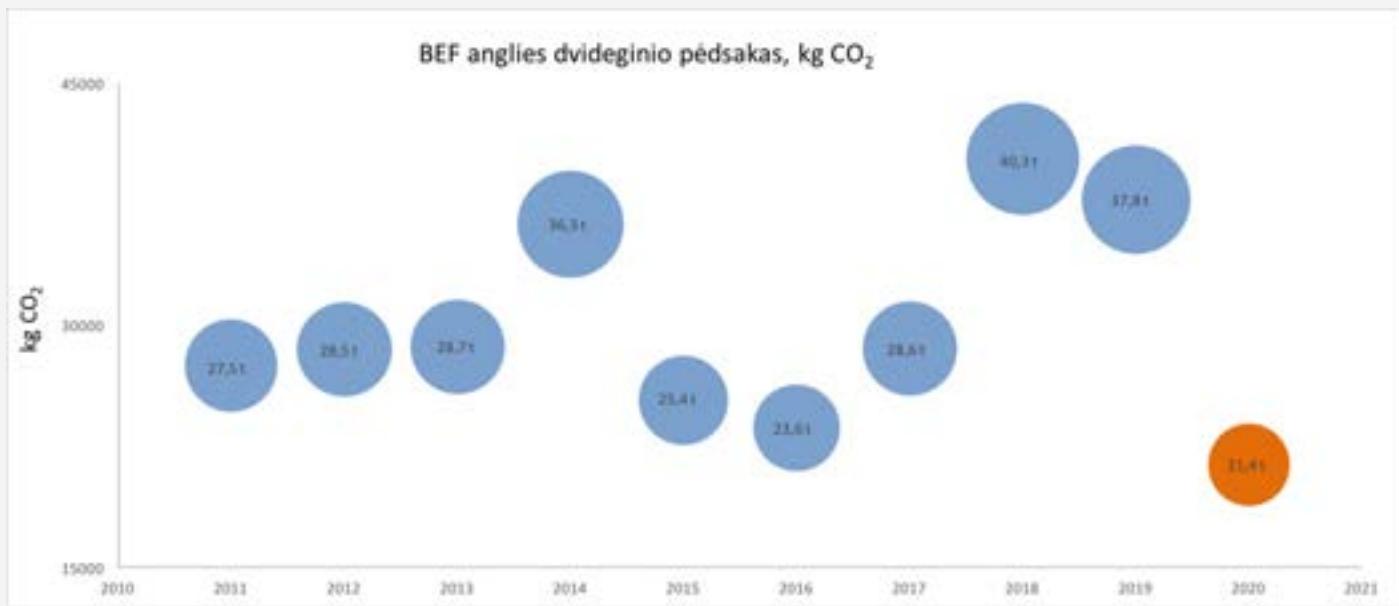
Elektra

Šiemet savo elektros sunaudojimo parodymų objektyviai įvertinti negalime dėl to, kad reikšmingą dalį darbo laiko BEF komanda dirbo iš namų, o ne biure.

Popierius

Dėl ekstremalios padėties metu dažnesnio darbo iš namų bei daugėjant galimybių dokumentus tvarkyti elektroniniu būdu mes sumažinome savo popieriaus sunaudojimą pusiau

Visumoje, mūsų anglies dvideginio pėdsakas 2020 metais buvo net 43,5% mažesnis nei ankstesnių metų. Sugeneravome 21,5 t CO₂, o tai yra net 16,5t mažiau ne pernai. Geresniam įsivaizdavimui – 2019m. sugeneruotu CO₂ dujų tūriu galėtume užpildyti savo biurą apie 70 kartų. Šiais metais – apie 40 kartų. Tai net 30 biuro tūrių mažiau, kas sudaro 9000m³ CO₂ dujų tūrio.

BEF skaičiuojame savo CO₂ pėdsaką jau 10 metų. Pažvelgus į šį laiko tarpsnį galime pasakyti, kad pėdsakas kinta priklausomai nuo darbuotojų skaičiaus, kuris visumoje augo (išskyrus laikiną sumažėjimą 2016m). Šiemet mūsų CO₂pėdsakas yra žemiausias per 10 metų, ką didžia dalimi nulėmė mažesnis energijos suvartojimas biure dėl darbo iš namų bei sumažėjęs kelionių skaičius.

FINANSINĖ ATASKAITA

ĮPLAUKOS

Istaiga 2020 metais gavo 165 060 eurų įplaukų*. Dalis gautų piniginių lėšų susiję su 2019 m. projektų vykdymo metu patirtu išlaidų kompensavimu, o kita - su 2020 m. patirtu išlaidų kompensavimu ir pajamomis, gautomis vykdant įstatuose numatyta viešuosius interesus tenkinančią/visuomenėi naudingą veiklą bei parama.

*Pastaba. Įplaukos šiuo atveju apima gautas lėšas, todėl ši suma nesutampa su finansinės būklės ataskaitos ir veiklos rezultatų ataskaitos apyvarta, nes apyvarta skaičiuojama kaupiamuoju būdu.

Dalis iš LR URM Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos finansavimo gautų lėšų buvo perskirstyta tarp projekto partnerių (43,65 %). Istaigos dalis sudarė - 56,35 %. 2020 metais įplaukų iš ES LIFE programos nebuvo, buvo tik perskirstytos lėšos projekto partneriams, kurios gautos ankstesniais metais.

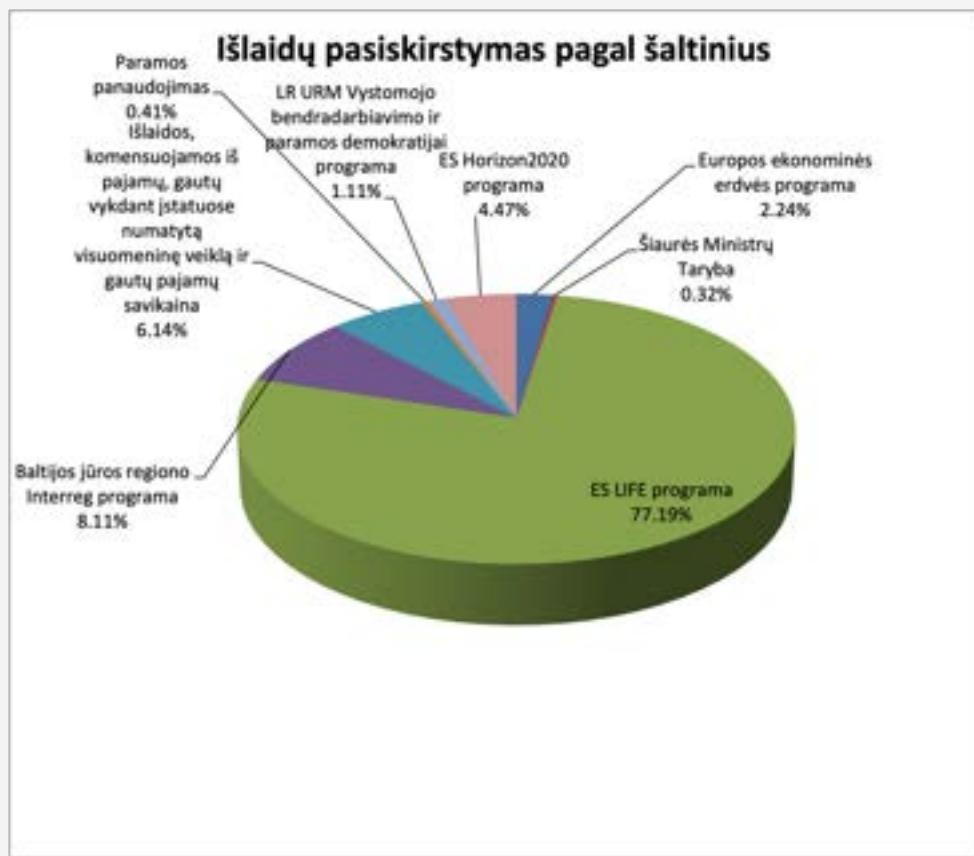
2020 m. gauta paramos iš 2 proc. (1,2 proc.) nuo GPM – 903 eurai. Taip pat gauta paramos iš fizinių asmenų ir juridinio asmens – 4 206 eurai.

IŠLAIDOS

2020 m. įstaiga patyrė 764 933 eurų sąnaudų. Dalis jų buvo kompensuotos iš ankstesniais metais gautų finansavimo sumų, kita dalis bus kompensuota iš 2021 m. gautinų įplaukų (tikslinių lėšų finansavimo).

Išlaidų pasiskirstymas pagal rūšis ir šaltinius pateiktas grafikuose.

INFORMACIJA APIE PARAMĄ

Punios šilo paramos 2020 metais gauta: 1 066 eur

Kita parama: 3 140 eur

Parama iš 2proc.GPM – 903 eur

Viso gauta: 5 109 eur.

DARBUOTOJAI IR DALINKINKAI

Metų pradžioje įstaigoje dirbo 19 darbuotojų, keturi iš jų – nepilnu etatu, 1 darbuotoja - motinystės atostogose. Metų pabaigoje dirbo 19 darbuotojų, šeši iš jų - nepilnu etatu, 2 darbuotojos - motinystės atostogose.

2020 m. pasikeitė įstaigos dalininkų sudėtis – prisijungė dar viena dalininkė. Dalininkų įnašas sudaro 1 554 eurų. Dalininkams atitinkamai priklauso 96 %, 2%, 1% ir 1% įnašo dalies, tačiau jie visi turi po vieną balso teisę (informacija apie viešujų įstaigų dalininkus viešai prieinama ir kaupiamą VĮ Registrų centre).

KOLEKTYVO AKIMIRKOS

